СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 49. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 1. марта, 1928. VOL. XXXVI. No. 49. Jersey City, N. J., Thursday, March 1, 1928. THREE CENTS.

РОЗКРИВАЮТЬ ГРУБІ НАДУЖИТТЯ ВУГЛЕВИХ ПІДПРИЄМСТВ

УЖИВАЛИ ҐАЗОВИХ БОМБ, ЩОБИ ВИГНАТИ ЛЮДИЙ З ЦЕРКВИ.

РОСИТЕР, Па., 28. лютого. — Сенатовий слідчий комітет переслухував нині далі свідків про вуглевий майнерський страйк. Переслухання розкривало незвичайно цікаві справи.

Перед комітетом станули приміром свідки, які заявили, що Клірфілд Битюминнес Ковл Ко. виганяла ґазом робітників з церкви, що бандити, наняті підприємством, побивали дітий, що йшли до дому молитви публичною дорогою, тощо. Свідки говорили, що сі бандити були не тільки наняті компанією, але й мали ще повновласти від шерифа й функціонували як депутати шерифа.

Боротьба велася довкола мадярської презбитеріянської церкви, котрої пастор Филипс є не тільки презбитеріянським проповідником, але й майнером.

БОРОТЬБА В МАЙНЕРСЬКІЙ ЮНІЇ,

ЗНОВА ВБИЛИ ДВОХ ЛЮДИЙ.

ВИЛКС-БАРЕ, Па., 28. лютого. — У місточку Питстоні, на розі вулиць Рейлровд і Вайн Стріт, забито нині з кріса Алекса Кемпбела, провідника опозиції в майнерській юнії, та Петра Рейлі, молодого урядника юнійного відділу.

Оба вони їхали автом Рейлі дорогою Рейлровд. Оба сиділи на переді авта. У хвилі, як вони переїзджали попри дім ч. 86, на них посипалися кулі з машинового кріса. Рейлі згинув на місци. Автомобіль стратив сейчас напрям, зійшов з дороги та вдарився об дерево. Тут і найдено оба тіла.

Убийство викликало в місті страшне розярене серед другої партії. Поліція побоюється, що як друга партія відкриє злочинців, може легко прийти до лінчу.

БІЙКА КОЛО МАЙНИ.

ЗНОВА ВЖИВАЮТЬ ҐАЗОВИХ БОМБ.

СТЮБЕНВИЛ, Огайо, 28. лютого. — Коли підприємство Йогіогені енд Огайо Ковл Ко. пустило чутку, що воно думає пускати далі роботу, нанявши неюнійних робітників, громада юнійних робітників зібралася на демонстрацію під майну. У демонстрації взяло участь до тисячки людий. Під покришкою, що демонстрація звернена проти маєтку підприємства, сторожі копальні стали кидати на демонстрантів бомби, наповнені слізним ґазом. Прийшло до бійки, в якій ранено кільканайцятеро осіб.

ТРОХ БАНДИТІВ, ЩО НАПАЛИ НА ЗЕЛІЗНИЧУ ПОЧТУ, ВЖЕ ПІД СУДОМ.

ЗАГОВІР ЗРАДИЛА ЖІНКА ПРОВІДНИКА.

ШИКАҐО, 28. лютого. — Федеральна лава присяжних судів постановила поставити на суд за рабунок почтового воза та вкрадення 133,000 долярів трох бандитів, висліджених поліцією. На чолі банди мав стояти Чарлз Клівер, котрого жінка відкрила поліції цілий заговір.

Пані Клівер говорила, що який тиждень тому назад у її домі бандити робили пробу з кождої подробиці сього нападу.

Поліція ще далі шукає трох бандитів, які досі вкриваються.

КРИТИКУЮТЬ СВЯЩЕНИКА ЗА ЗРАДУ СПОВІДИ.

ПРОПОВІДНИКИ ОСУДЖУЮТЬ ЗРАДУ.

АТЛАНТА, Джорджія, 28. лютого. — Товариство Презбитеріянських Проповідників виступило на своїх тижневих зборах з публичним осудом зради тайни сповіди.

Резолюція відносилася до о. Томаса Пердю з Венворта, в Північній Каролайні, котрий мав виявити урядови сповідь Альми Петі Гетлин, котра призналася йому на сповіди до вбийства свого батька.

Резолюція каже, що сповідник повинен був висповідати людину, котра хотіла такої потіхи, але він не повинен був зраджувати нічого, що він довідався на сповіди. Він міг старатися переконати людину, щоби вона виявила урядови свій злочин, але самий він сього не повинен виявляти. Каже резолюція, що „священик не є депюті шериф".

ЗЕМЛЕТРУС У КАЛІФОРНІЇ.

БЕЙКЕРСФІЛД, Каліфорнія, 28. лютого. — Місцеві нафтові терени потряс нині досить сильний землетрус. Місто само землетрусу не чуло, але чути його було виразно які три милі від міста. Зпід землі роздався гук, немовби походячий з експльозії.

КАРУЗО ДІСТАВ 10 ЛІТ.

НЮ ЙОРК, 28. лютого. — Стейтовий суд видав нині вирок у справі італійського іміґранта Франческа Карузо, який признався, що вбив д-ра Каспера Пендолю, з жалю за смерть свого 6-літного сина. Свого часу суд засудив був його на смерть, але висший суд уневажнив розправу. Тепер його засуджено на 10 літ вязниці.

ЗАМАХ НА ЄЗУЇТА ТАККІ ВЕНТУРІ.

РИМ, 28. лютого. — До помешкання єзуїта о. Таккі-Вентурі ввійшов невідомий близше, гарно одітий молодець і замахнувся з ножем, зранивши карк. Рана одначе невелика і не потягне за собою серіознійших наслідків. Молодець назвав себе Де Анджеліс. Відвезено його на поліцію, а там ствердили, що він умово хорий. Єзуїт Таккі Вентурі відомий з того, що докладав старань, щоби погодити Ватикан з італійським урядом.

ПОЛЬСЬКА ПОВЕДІНКА НА ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Ректор львівського університету Терстман, стрінувши в коридорі українського студента Любовича, забрав його до канцелярії та звелів вилеґітимуватись. Довідавшись, що студент Українець, викреслив його зі спису студентів університету за те, що мав на голові шапку, подібну до „мазепинки". При цьому хотів відібрати шапку. Лише на енерґійний протест студента дозволив йому відійти зі шапкою.

НОВИЙ ЛІКЕРОВИЙ ЗАКОН В КАНАДІ.

З днем 15. лютого увійшов в Манітобі в життя новий лікеровий закон, ухвалений на теперішній сесії сойму. Після сего закону кождий „прагнущий", котрий має перміт, може піти до складу лікерів, купити собі фляшку горівки, вина, чи пива і взяти з собою. Після попереднього закона треба було чекати, щоби фляшку привезли йому до хати. Крім сего новий закон дозволяє також на продавання пива склянками в спеціяльних приміщеннях в готели.

РЕКОРДИ.

Один з найславніших сучасних малярів японець Фужіта розвівся в Парижі із своєю жінкою. Фужіта подав мотив, що жінка Француженка ставиться до нього з погордою і називає його „Китайцем". Фужіту боронив відомий дипльомат Де Монзі. — У Берліні в одній ґімназії застрайкували учні, протестуючи проти оглядин лікарки, урядово призначеної. — У Будапешті 66-літній Ал. Тот, пів-сліпий, задушив свою 73-літню жінку, закохавшись в одній своїй 22-літній своячці. — У Тунісі арештували контрабандиста, якого підозрівали в незаконній торговлі золотом. Обшукавши його на поліції, найшли в підошві 80 золотих монет по 10 франків. — В англійськім графстві Ворвікшір найшли кістяк передісторичного, дінозавра, добре збережений. Його голова має трохкутну форму із трома впадинами на очі. Директор передісторичного музею в Лондоні означив вік цієї потвори на 100.000 літ. — У берлінськім процесі проти ошуканців братів Барматів промови оборонців і прокураторів тріватимуть 3 тижні.

КОНЦЕРТ ЗАХ.-УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ В КИЇВІ.

З „Пролетарської Правди" довідуємося, що в дні 28 серпня ц. р. відбувся в Київі концерт зах.-української музики, влаштований заходом „Дому Вчених". Це перший концерт з задуманого цілого циклю концертів, що мали би спопуляризувати серед великоукраїнського громадянства всі музичні надбання західних Українців.

На програму концерту зложилися: вступне слово Ростислава Заклинського, що подав загальні відомости про Ґаличину, промова ректора Інституту ім. Лисенка п. М. Ґринченка, що присвятив свою коротку, але змістову промову висвітленню музичної справи в Галичині, починаючи з першої половини XIX. ст. аж до нашого часу, далі фортепянові твори Людкевича, Барвінського і Якименка, Романси Людкевича, Барвінського, Січинського та Якименка і в кінці два хори — Людкевича Хор підземних ковалів" і Роздольського „Сонце заходить".

Рецензент „Пролетарської Правди" М. Переяславець хвалить виконання поодиноких точок програми і стверджує, що як орґанізатори, так і слухачі найбільше уваги віддали фортепяновим творам і романсам. Зовсім слушно пише Переяславець, що наші пяністи і пяністки повинні обовязково включати в репертуар своїх концертів також українських авторів, а тоді й українська фортепянова музика буде зростати, бо буде для кого творити.

Виконавцями цього концерту були найкращі київські артистичні сили: співаки Державної Опери Маньхівська та Кученко, хори Інституту ім. М. Лисенка та пяністи-композитори Л. Ревуцький і М. Фролов.

ГОРИТЬ БЕЗ ПЕРЕРВИ 15 ЛІТ.

В копальни брунатного вугля коло Чіти, на Сибіри, вибухла 1912 року пожежа. Робітники повитягали з копальні машини, а вогонь лишили. Він горить під землею досі і знищив за 15 літ 60 міліонів тон вугля.

Тому пять літ позатикали всі отвори, що ведуть до копальні, і здавалося, що тим способом здушиться пожежу.

Тимчасом недавно завалився залізнодорожний шлях на просторі 30 метрів, а зпід землі вибух дим і огонь як з вулькану. Показалося, що огонь горів безнастанно 15 літ, знищив величезну жилу вугля на просторі трох кільометрів і дістався до зелізничного шляху.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Михайло Ліськевич із Белза призначений радником найвищого суду Ч. С. Р. Це відзначення замітне тим, що на 10 посад було 58 кандидатів і що наш земляк належить до людей молодшого покоління.

СМЕРТЬ ВІДКРИВНИКА ЕЛЕКТРОНІВ.

Голяндець Генрік Антоон Льоренц, що помер у тихому містечку в Гаарлемі, в 75 р. життя, належить до найбільших сучасних учених. Його імя звязане із фізичною теорією електронів і окремим законом його імені „сила Льоренца". Льоренц є творцем теорії, що електрику, явище досі незглиблене, можна розкласти на елементи ще менші як атоми — електрони. Електрон у порівнанні з атомом, яких 8000 триліонів міститься на головці шпильки, є міліони разів менший! Таке твердження вивернуло фізичні закони вверх дном. Імя Льоренца стало ще більше відомим завдяки термінам „контракція" і „трансформація Льоренца". Тут іде про теорію у найтіснішім звязку із теорією умовности Айнштайна. Льоренц пробував пояснити відомі досліди Міхельсона про імовірний рух землі в світлянім етері теорією скорчення заходолих тіл наслідком їхнього руху. При цьому він дійшов до математичних формул дуже близьких до тих, яких розвязку згодом найшов Айнштайн. Він ріжнився від Айнштайна лише в їх розясненні; таким робом повстали дві фізичні теорії, тотожні у ділянці фізики, ріжні з фільософічного погляду. Ясно, що без праці Льоренца Айнштайн не був би дійшов до своїх далекосяжних висновків. Льоренц хутко зажив слави. У 26 р. життя став він професором університету у Лейден, що видав стільки вчених, а в 5 літ пізніше його імя стало скрізь відомим, завдяки своїм відкриттям. Він виховав довгий ряд молодих дослідників; був незвичайним орґанізатором збірної наукової праці, прегарним прелеґентом, автором клясично ясних творів і володів крім рідної свобідно німецького, французькою та анґлійською мовами. Всі ці прикмети довели його до становища провідника „Міжнародного Інституту для умової співпраці".

ЗАКОПАНИЙ МАЄТОК ТАЙНОГО МІЛІОНЕРА.

У селі Перчани біля Дубровника (в Югославії) помер мультиміліонер Петро Юнак. На три дні перед смертю сказав родині і своякам, що в однім місці закопав касу, в якій є велика готівка золотом. І дійсно на тім місці, по смерти, стали копати під наглядом власти і найшли касу, у якій було золотих грошей вартости 1 міліона динарів. Згідно з судовим посвідченням його спадщина у вартісних паперах, нерухомостях і т. д. виносить понад 4 міліони динарів. Петро Юнак ще як 14-літний хлопець виїхав до Америки і робив найтяжшу роботу, найбільше як копальняний робітник. Недавно вернувся у батьківщину як 60-літний старець і хоч був уже такий богатий, працював як той, що мусить заробляти собі на щоденний хліб, а ніхто навіть не здогадувався, що Петро Юнак є мультиміліонер.

ОТ ТАКЕ ТО ЖИТТЯ ЖУРНАЛІСТІВ

ЗАМКНУЛИ ВИДАННЄ ҐАЗЕТИ, НЕ ПОВІДОМИВШИ НІКОГО. СОТКИ ЛЮДЕЙ ОПИНИЛИСЯ НА ВУЛИЦІ БЕЗ ХЛІБА ПО ДОВГИХ ЛІТАХ МОЗОЛЬНОЇ ПРАЦІ.

ЛОНДОН, 28. лютого. — Вестмінстерська ґазета перестала виходити. Один зі співробітників тої ґазети оповідає таке:

Коли ми, себто сотки робітників, репортерів і десяток редакторів були заняті як звичайно приготовлюванням матеріялу до слідуючого числа, повідомлено нас, що наша стара Вестмінстерська ґазета вже не буде виходити, а на її місце старі передплатники будуть одержувати „Ди Дейлі Нюс". Як би була впала між нас бомба і покалічила нас і побила, то це не булоб зробило мабуть такого враження як та коротка оповістка. Ми зістали звільнені з місця з посад. А це значить, що сотки людей, які літами або й десятками літ виснажували свій ум і нерви і зіли тут найкращі свої сили, опинилися без кусня хліба, а до того ще й нездатні до дальшої роботи. Бо нема на світі другого фаху, який зїдав би нерви чоловіка більше як фах журналістичний. Бож журналіст всегда працює в напруженню, поспіху і мусить видавати, що може найкраще. А не видає, мусить уступати місце другому. А до того привязується до ґазети як селянин до землі. Не може без неї жити. І тому тільки держиться того фаху, хоч він нуждейно платний, хоч на загал приносить йому нужду і цілковите передвчасне вичерпаннє сил. Все те побачили ми на собі, коли нашу ґазету замкнули, а ми опинилися на вулиці.

НЕ ХОЧУТЬ ПОРОЗУМІТИ КЕЛЛОҐА.

АМЕРИКА ЗА ТИМ, ЩОБИ ВСІ ДЕРЖАВИ ЗОБОВЯЗАЛИСЯ ПОСТАВИТИ ВІЙНУ ПОЗА ЗАКОНОМ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — Французьке міністерство заграничних справ одержало від секретара стейту нову ноту в справі поставлення війни поза законом. Становище Америки просте: Заходи Ліґи і других орґанізацій не будуть мати успіху, коли всі держави не узнають війни незаконним средством полагоджування конфліктів. Бо, коли держави обовязуються виступити тільки проти того, що нападає і спричинює війну, то це можна собі за кождим разом всіляко толкувати. Тому краще, щоби всі держави поставили війну поза законом.

Становище просте і ясне, але його Французи чогось не хочуть порозуміти.

МОНРОВА ДОКТРИНА — ОДНОСТОРОННІЙ АКТ.

ТАК ЗАЯВЛЯЄ АРҐЕНТИНСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ НА ЛІДЗІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 28. лютого. — На засіданню Арбітраційного Комітету викликала сензацію заява арґентинського посла Кастілло в справі значіння Монрової доктрини. Ходило о те, що на підставі артикулу 21 реґуляміну Ліґи не можна повзяти таких ухвал, які противилисяби дотеперішним міжнародним умовам, звязаним з доктриною Монрое. Кастілло заявив, що та доктрина мала своє значіннє в давних часах, коли американські народи боролися о свободу і справедливість. Але та доктрина не є ніяким обласним договором, а тільки односторонною заявою одної держави, себто Злучених Держав.

Заява та, як подають, має своє жерело в інструкції, яку одержав Кастілло від свого уряду. Кажуть, що це відповідь на панамериканську конференцію в Гавані, а разом із тим удар, звернений в сторону Злучених Держав згл. теперішної політики секретара стейту Келлоґа.

БРИТІЙЦІ В ОБОРОНІ ЛІҐИ НАЦІЙ.

СТАНУТЬ ПРОТИ УГОРЩИНИ. ЛІҐА БУЛА В ПРАВІ ДОМАГАТИСЯ ЗДЕРЖАННЯ ПРОДАЖІ ОРУЖЯ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — Невиразне досі становище Анґлії в справі машинових крісів, перелапаних в Сен Ґотгард, вияснилося. Анґлія заявляється за тим, щоби ту справу як слід розслідити, бо перевіз машинових крісів з Італії до Угорщини являється нарушенням тріяновського мира. Ліґа була в повнім праві зажадати від угорського уряду здержання ліцитації сконфіскованих машинових крісів, а угорський премієр Бетлен повинен був повинуватися Лідзі. В той спосіб Франція й Анґлія стануть проти Угорщини, а Італія і Німеччина будуть заховуватися невтрально. Супроти цего перші будуть мати за собою більшість.

20,000 КИТАЙЦІВ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВАМИ.

ВЕЛИКА ПОВІНЬ ЗАЛЯЛА 80 СІЛ.

ПЕКИН, 28. лютого. — Крига на Жовтій ріці заломила в провінції Шантунґ греблю, а вода вийшовши з берегів залила 80 сіл, вигнавши 20,000 людей з хат. Голод і нужда заглядає нещасним жертвам в очі, а ратунку не видно ніякого. Ота Жовта ріка це чисте нещасте для Китаю. Її рік річні виливи це трагедія для Китайців.

ОБІГРАЛИ КАСИНО НА $850,000.

КАННИ, 28. лютого. — Відомі зі своїх виступів на американських сценах сестри Доллі викликали сензацію в домі гри в Каннах, бо обіграли банк на $850.000.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКОВСЬКИЙ ЮВИЛЕЙ ПОБІДИ НАД УКРАЇНОЮ

Доносять большевицькі ґазети, що дня 15. січня святковано в Одесі ювилей „перемоги над петлюровцями".

Для тих, хто незнайомий з подіями в Одесі, може здатися ймовірним, тим більше, що за боротьбу на тому відтінкові мало писалося. Одже Москалі можуть святкувати, бо вони тепер там панують, але не перемогу над петлюровцями, лише над Українцями.

Коли повстали українські полки в Одесі, тоді не було ще петлюровців, а були лише Українці, які 1. грудня 1917. року розбили проби місцевих большевиків захопити владу. Покоштувавши українських куль, вони затихли на півтора місяця, поки, підкріпившись фльотою та правдивими Москалями, примусили Українців покинути місто. Чотири рази більших сил Москалів треба було, щоби перемогли дві тисячі гайдамаків. А нині вони святкують свято побіди. Нібито подолали духа українського й знищили ідею самостійности.

Таких свят Москалі мали багато, але не знищили бажання в Українців бути самим господарями на своїй землі. Поляки після кожного здушення повстання на Україні святкували, поки не явився Богдан Хмельницький і не показав, що скілько не святкуй, все одно прийде час розплати. Не один бенкет мала Катерина, святкуючи перемогу. Тай чи не святкував Петро Великий перемоги над Українцями та Шведами?

Кляли, виклинали щирого патріота гетьмана Івана Мазепу, а разом з імям визволителя виклясти хотіли і назву Україна. Труїли духа українського, нищили культуру нашу, віддавали в кріпацтво вільних козаків, розпускали козачі полки, замикали школи, засилали на Сибір найліпших синів України.

І щож?

Прийшов 1917. рік, і Українці все згадали. Пригадали, хто вони, не зкорилися, не пішли на поводі у північного брата. Самотужки зачали будувати Україну і не помогли проклони патлатих московських попів України та її вождів.

Багато нового зробили большевики Москалі, та не новими є святкування їхні.

Святкував і Микола Другий крівавий ювилей Полтавської битви, де в 1709. рішилася доля України, але святкували й Українці загибель ката. Святкують тепер Москалі перемогу над гайдамаками, але святкувати-муть ще гайдамаки свою перемогу, а вона буде величною. І та перемога буде не ката над поневоленими, а поневолених над катами; і не хвилевою, як це є тепер, а назавжди, на віки.

ПЕРЕД ЧЕРГОВИМ ЗАСІДАННЄМ ЛІҐИ НАЦІЙ

Польсько-литовський конфлікт. Скандал з скорострілами. Чого можна надіятися Українцям від Ліґи.

В марті місяці відбудеться чергове засідання Ліґи Націй, а на нім вирине знова справа взаємовідносин Польщі до Литви. Бо ото Польща думає апелювати до Ліґи Націй, з приводу того, що Литва, не зважаючи на рішення в грудні місяці, відмовилася відновити з нею дипльоматичні зносини.

Як бачимо, не дивлячись на всі старання Ліґи Націй, навіть маленька Литва уникає виконання її постанов, коли вони для неї не виґідні. А це цілком не причинюється до піднесення авторітету Ліґи.

Дальшим доказом слабости Ліґи Націй може бути хоч би цей інцідент, що саме тепер розгорівся між Ліґою Націй та Угорщиною. Спіймано транспорт скорострілів вартости 500,000 долярів, який Італія відправила до Угорщини. Це занепокоїло Чехо-Словакію, Румунію й навіть Польщу. Угорщина всіма засобами відпекується від тої зброї, запевнюючи, що її везено до Польщі, або до Чехії. А Італія мовчить. Ліґа-ж Націй не вважає себе в силі запитати Італію, до кого саме ця зброя висилалася? А Угорщина, щоби зліквідувати неприємну для неї справу, пустила цілий транспорт в публичну продажу. Голова президії Ліґи Націй звернувся до Угорщини з пропозицією стриматися від продажі, поки Ліґа в марцю місяці докладно не розбере цеї справи та не вияснить, чи заходить нарушення Угорщиною Тріянонського мирового договору, яким вона обовязалася обезброїтися.

Угорщина відмовилася спинити продажу, а невиконання жадання голови президії Ліґи Націй пояснила запізненням його повідомлення. Всі 2000 скорострілів півміліонової вартости долярів Угорщина вже продала за 413 долярів, щоби тільки позбутися цих неприємних наочних доказів нарушення мирового договору.

Все те відограється тепер на терені Ліґи і дипльомати вже тепер ломлять собі голови, як вийти з халепи. А ходить тут не тільки о Угорщину, але це боротьба між Італією а Францією о впливи на Балкані.

16 січня 1920 року в годинниковій галі міністерства справ закордонних у Парижі відбулося перше засідання Ради Ліґи Націй, — отже 16 минулого січня сповнилося вісім років з того дня. Але восьмилітня річниця цієї інституції пройшла незамітно й на неї ніхто жадної уваги не звернув.

Лізі Націй під час її відкриття надавали велике, просто епохальне значіння, а минув недовгий час, то ніхто навіть про таку подію не згадав. Коли ми, Українці, говоримо про Ліґу Націй, то згадуємо її „не злим тихим словом", але з почуттям огірчення, яке лишилося в нас ще з тих перших часів, коли ми були наївними й думали, що в цей Союз народів увійдемо й ми, як рівноправна нація та що в наших потребах найдемо в ньому зрозуміння й підтримку. Аджеж Леон Буржуа, один з батьків Союзу Народів, на цьому першому засіданню так гарно і може щиро промовляв: „День 16 січня 1920 року, — казав він, — буде записаний в історії людскости як дата народження Нового Світу. Постанови тут винесені будуть еманацією волі всіх держав, які підписали пакт. Буде то перший декрет, виданий спільно, в імени всіх вільних народів, які вперве в історії злучилися, щоби пануванню права забезпечити першенство перед пануванням сили".

Оточені зо всіх боків ворогами, ми вірили, що святе діло нашого визволення є спільним ділом усіх вільних народів, що й обеднались для того, щоб боротися проти права сили, проти національного поневолення, а тим самим і проти нашого поневолення. Без болю, без огірчення не можемо згадувати того, як ми ошукались у своїх надіях, у наших сподіванках. Меншеб тих надій — можеб инакше ми тепер стояли, бо не всі можливости ми використали, саме через те.

Але все таки ми остаточно не можемо іґнорувати факту істнування Ліґи Націй та не числитися з ним в нашій дальшій боротьбі за свою державність. Адже-ж членами Ліґи Націй є й деякі наші прихильники, що розуміють вагу нашого визволення в політиці Европи. Через цих наших приятелів повинні ми намагатися звернути увагу Ліґи і на нашу національну проблему.

З кожним роком ситуація для нас кращає. Уже тепер не треба говорити про себе як незнаний нікому нарід. Імя „Україна" здобуло собі по цілім світі право громадянства. Стараймося йти далі. Коли ми признані як окрема нація, то тим самим належиться нам наша держава. Правда, цю державу повинні ми собі самі вибороти, але памятаймо, що признання теж багато значить та прискорює час нашого остаточного визволення.

Теперішня Рада Ліґи Націй може під покришкою охорони прав національних меншостей і в нашій справі виступати. Запроєктовано навіть, а Німці цей проєкт всіма силами підпирають, орґанізацію особливої комісії для національних меншостей. Голова Ради — представник Канади не раз висловлювався за таким проєктом. І хай він ввійде в життя, тоді буде можна через Ліґу вибороти полекші для наших поневолених братів в Румунії, Польщі та Чехії. Буде отже можливість до самооборони на міжнародній арені. Навіть найменьша полекша долі наших братів дасть оживлення на всіх ділянках їх життя. А через Рідну Школу, пресу, економічні орґанізації будуватиметься той підмурок, на якому поставимо нашу Соборну Державу.

Як не шкульдигає Ліґа Націй, але всеж вона певне значіння має. Навіть большевики пхають свого носа туди й потроху протискуються в це „буржуазно-капіталістичне кубло". Тому мусимо й ми користовувати кожну нагоду, щоби там вести свою визвольну пропаґанду.

Туболець: Пане, я бачив сліди тигра яку милю на північ.

Мисливець: В якому напрямі тут північ?

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

393.

Бр. св. Петра і Павла, від. 82. У. Н. С., в Ню Александрія, Па.

Дня 15. жовтня 1927 р. наше братство відограло на дохід Сиротинця представленне, з якого прийшло $46.00. Розхід виносив $28.75. Осталося на чисто $17.25. Десять щирих жертводавців зложили по $1.00, отже разом вислано на наш Сиротинець $27.25.

Теодор Шиляк, секр.

394.

Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292. У. Н. С., в Дітройт, Міш.

Отсі члени нашого братства зібрали до пушок: Олекса Черевко $10.12, Йосиф Бандрівчак $4.91, Дионизій Длуґаш $2.07, Володимир Візничак $1.76, Пилип Кіянчук $1.30, Володимир Дідик $1.00. На мітинґах зібрано до спільної пушки $4.43, отже разом зібрано пушками $25.59. Сім членів (їх імена вже були оголошені) жертвували $15.00, то всього вислано на Сиротинець $40.59. Збірка продовжається дальше.

Просимо тих членів, котрі ще на Сиротинець нічого не дали, жертвувати хоч якусь малу квоту, щоби колись не було соромно подивитися в очи тим, які на сю ціль по можности дають, хоч вони не є богатші від тих, що до справи свого власного Сиротинця відносяться рівнодушно. Чи Ви, Браття і Сестри, дасьте що на наш Сиротинець, чи ні, то той Сиротинець буде, але буде краще, як ми всі, Союзовці, станемо рамя об рамя і допоможемо побудувати його як найскорше. Усі ми в нашім Союзі маємо рівні права, то й наші обовязки супроти сеї інституції повинні би бути рівні.

Петро Кізел, секр.

395.

Бр. св. Николая, від. 193. У. Н. С., в Тейлор, Па.

Хвальний Заряде! — Питаєте нас, що ми робимо з тими пушками, які Ви нам вислали (їх 12). Мушу Вам відповісти на се поправді. Я яко секретар нашого відділу предложив сю справу на мітинґу, показав пушки і запитався присутних членів, що вони думають з тим зробити. По довшій дискусії станули на тім, що в нашій місцевости загальної збірки („теґ-дей") зробити не дасться, а бізнесменів у нашім відділі нема, щоби розібрали пушки по своїх шторах. Вибрано до тої справи окремий комітет, котрому припоручено згуртувати инші відділи й устроїти на дохід Сиротинця У. Н. Союза якесь підприємство. На нещасте, як Вам відомо, страшна повінь навістила наш рідний край, отже зараз зроблено кампанію за збіркою на голодних у Галичині. Замісць на Сиротинець, відбувся в нас 12. листопада 1927 р. баль на старокраєвих поводян.

Але справи нашого Сиротинця в нас не засипляється. Я се кождого мітинґу пригадую і закликаю членів до складання долярів. Отже в нашім відділі зібрано до сього часу $34 і Бр. св. Николая висилає Вам на Сиротинець $30. Розуміється, що збирати будемо дальше і в своїм часі призбирану квоту вишлемо на Вашу адресу. Не виключена річ, що на дохід Сиротинця дамо якусь театральну виставу. — **Михайло Малишевський,** секр.

— Пане, як властиво ви сталися різником?

— Я все був приятелем звірят.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(47)

Місцева влада не знайшла в собі сили й рішучости своїми засобами зліквідувати цей „бунт", а тому на допомогу їй прийшло все, що тільки було живого у Київі, ворожого українському національному рухові, а цього елементу було більше ніж досить. Російська преса всіх напрямків, починаючи від чорносотенного „Кієвлянина" до проґресивно-інтеліґентської „Київської Мислі", та революційного „Савета рабочих і салдатських депутатов", почали таврувати цей виступ як страшний злочин проти революції, проти завітів демократії, проти інтересів робочого люду, держави і т. д., і т. д. Одним словом: на голови „бунтарів" посипались обвинувачення у „всіх семи гріхах". Ті обвинувачення, напади робилися в такій формі, були такого змісту, що ображали до останньої краплини національне почуття кожного Українця по походженню, коли він навіть сам не поділяв такого дезорґанізаційного виступу.

Це був перший грім, який реально почувся з боку обеднаних російських кол, що вказав українському громадянству взагалі, а воюцтву зокрема, більше уважно прислухатися до цього того, що чується з тих хмар „русоцентризма", та [illegible], більш рішуче консолідувати свої національні сили.

* * *

Напади всіх русоцентристів на тих, що формували перший український полк, викликали серед Українців нашої скорострільної команди обурення. Ми, офіцири, вирішили подати негайно заяву до Орґанізаційного Комітету в Київі з проханням зачислити нас до Першого Українського Полку ім. Гетьмана Богдана Хмельницького. Заяву подало нас трох: я, Гнат Грушецький та А. Зінченко. Ми гадали вразі згоди Комітету перейти до полку не самим, а разом з ліпшими своїми скорострільщиками, щоби там скріпити національну силу. На жаль, відповіді не отримали. Про причини не знаю.

Отже напади Москалів та залякування, що, на їх думку, мусіли викликати зменшення активности українського військового руху, ділали на свідомих українських якраз противно. Це спонукало нас ставати активніше до боротьби за свої національні права. Той порив, що проявився у нас в команді, негайно ставати в лави тих „дезертирів", „руїнників революції", „зрадників загальної справи", як називали тих, що творили перший український полк, проявився в сотках тисяч душ инших.

Нам, поза Київом, здавалося, що перше формування національної сили загрожене московським наступом, а тому треба поспішати йому на допомогу. Так саме було увесь час в розвитку української національної революції: чим більше русоцентристи вели наступ на український національний рух, тим живіше і активніше виступали українські маси з підтримкою своїх провідних центрів. Відповідно тому, як Москалі все грізніше старалися наступати на українство, росла сила нашого національного руху.

Колиб большевики цього не зрозуміли й пішлиб на Україну без кличів: „самоопределеніе вплоть до отделенія", то під їх ударами не впалаб українська національна влада. Зручною пропаґандою їм пощастило невтралізувати українські народні маси в боротьбі влади проти наступу московських червоних орд. Але про це буде мова далі.

* * *

Російська демократія та взагалі інтеліґенція в особах їх революційних орґанів: ради робітничих депутатів, ради військових депутатів, виконавчого комітету, ріжних громадських орґанізацій, студентських та инших, одним настирливим фронтом виступили проти домагань „бунтовщиків". Вони, прикриваючись фіговим листком своєї терпимости до всіх національностей, братством, спільністю інтересів і т. д., та зрозумівши серіозність моменту й силу українського національного відродження, виступала не так нахабно, не так брутально, як „неорґанізовані" вороги українства.

Отже допомагаючи військовій владі поборювати орґанізацію українського полку, російська революційна демократія Києва ухвалила таку постанову:

„Комітет депутатів київської військової округи, розглянувши на засіданню 28—29 квітня жадання Українців - салдатів сформувати з них самостійний український полк, відносячись у принципі з повним почуттям до піднесеного питання товаришами-салдатами про орґанізацію українських відділів, ухвалив... д) З огляду на те, що поповнення армії не може терпіти найменшої затримки, визнати, що зібрані у Київі салдати-Українці коло 3000 душ, як і всі ґрупи салдат-Українців, якіб могли дальше утворитися, треба відіслати на фронт в загальнім порядку для скомплектування військових частей; е) звернутися до Київської Української Ради*) з проханням вжити всіх заходів схилити 3000 Українців негайно відправитися до армії в загальному порядку".

Звичайно ця постанова була оцінена українським воюцтвом по дійсній її меті та вартости. Вона була справедливо зарахована як один з ворожих виступів, хоч і старанно замаскований, проти українського військового руху. Тому навіть найменьшої уваги на неї звернуто не було, а „бунтарі" продовжували далі самотужки закінчувати внутрішню орґанізацію полка: поділ його на курені, сотні, чети, призначення відповідних начальників і т. д. Не звертаючи уваги на погрозу розігнати цей самочинний полк багнетами, вояки стояли твердо на своєму, чим нарешті примусили вищу військову владу піти на компроміс і признати перший національний полк та затвердити кадри для нього в 500 душ.

Тоді Центральна Рада поклала кінець цій справі, ухваливши постанову, що була виконана українськими вояками. Постанова ця слідуюча:

„Усіх товаришів Українців військових У. Ц. Р. взиває, щоби в інтересах волі, демократії й української свободи виконували військові обовязки вірно й непохитно. А товаришів салдатів, зібраних у Києві, взивається, щоби після виділення з них кадрів для формування першого українського охочого полку поступили згідно з зазивом".

В першій бурхливій отвертій сутичці українське воюцтво одержало певну часткову перемогу. Це обвіяло його надіями, які кликали до більшої активности.

Центральна Рада при цій нагоді обговорила питання формування української армії не тільки в звязку з конкретним випадком, але й у всій його широті. З приводу того ухвалила, між иншим, таку принціпову вповні льояльну постанову:

„Формування дальших українських частин може відбуватися тільки з запасових частей поза фронтом, а не на фронтах. Ті салдати, які належать до фронтових частин, а припадково опинились би на будуче у Київі, не можуть претендувати на сформування з них окремих українських частин. Творення окремих українських частей на фронті бажане, але в теперішню хвилю це можуть вирішити вищі військові власти".

Військовий український рух швидким кроком поширювався. Творилися все нові й нові національні військові орґанізації на місцях, де часто вони обеднувались у певні орґанізації вищого ступня. Разом з тим чим далі тим більше відчувалася цілком природна необхідність у спеціяльному військовому керуючому всеукраїнському центрі. Треба було творити центр, який вливби увесь національний рух воюцтва в певні орґанізовані форми і надавби йому пляновости і одноцільности. Тому серед Українців-вояків Київської залоги повстало питання про творення такого центру, що, відбиваючи в собі всі прояви національного руху в армії, керувавби ним і бувби одним всеохоплюючим центром.

На зборах 14 квітня 1917 р. в Педагоґічному музею (помешкання Центр. Ради) у Київі, в присутности членів Українського Орґанізаційного Військового Комітету, відбулися збори Українців-представників деяких військових частей з фронту, Київської залоги і ріжних військових орґанізацій запілля. Збори ті ухвалили: „З огляду на те, що єднання на національному ґрунті є непереможною орґанізаційною силою, скликати зїзд представників української нації від військових частей, по можливости від всіх, деб вони не стояли, на таких умовах:

1. Від Українців кожної окремої частини — по одному представнику.

2. Крім того від Українців кожних чотирох частин — по 1 офіциру (чи лікарю, чиновнику), а там, де тільки одна частина — по 2 представники, з котрих один повинен бути салдат, а другий офіцир (чи лікар, чиновник).

3. Військові українські орґанізації — по 1—2 представники.

„**Увага:** Окремою частиною лічиться полк, фльотський екіпаж, окрема морська команда, дивізіон, дружина, транспорт, окремий батальон, госпиталь, парк і всяка окрема частина, котра має свій окремий розпорядок.

Порядок денний зїзду:

1) Боротьба з дезертирством.

2) Підтримання дисципліни та полагодження непорозумінь останніх днів.

3) Відозва до селян Українців у харчовій справі.

4) Пляномірність переведення одноплеміности полків і військових частин на Південному і Південно-Західному фронтах, без найменшої шкоди для істнуючої орґанізації цілої армії.

(Дальше буде)

*) Росіяне дуже довго називали Центральну Раду „Київська Українська Рада", щоби тим не признавати їй характеру загально-українського Парляменту.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО СТАРИЙ ТА НОВИЙ КАЛЕНДАР.

Вибачайте, що бадрую вас, але когда зайшло за православную веру, то я вже не могу терпіть.

Я, конешно, розборщик. Хати валяю. А читаю я найбольше руську газетку. На джабі є багацько усякого народу. Італіяни, руські і галіціяни, значить українці. Тільки так як ми виїхали ще при царі з України, то ми називаемося малоросами, хоча і живем з галіціянами харашо. Ну й от, як приходить лонч, то усякий народ витягає свій пейпер і читає. Я руський, італьян таліянський, українець Свободу. Конешно есть і такі, що агліцьку витягають та вони всьо одно тільки картинки дивляться, а читать не могуть. Непонімаючії дураки одним словом. І от неділь дві назад зачали українці спор підіймати за календар. Какой маеть буть? Чи польський чи православний? І в мене питають. А я того в руськой газеті не читав. Я й кажу, що конешно має бути православний, бо ми христіяне, а не якійсь бузувіри. І такий нойз підняли, що люди на стріті цілим бончом стали збиратися.

Тут, конешно, бос прийшов і питає:

Чого ви гвалт підняли?

Я розказую. А бос, конешно, жид, став сміяться.

— Чого-ж ви смієтеся?

— Щож пишуть? питає знов.

Я говору, що руськая газетка нічого не пише.

— Та як же вона напише, коли вона не є руською. Вона є тоже жидівською, бо що есть у жидівській сьогодня, то в руській завтра. А потім говорить, що жиди мають свій календар і святкують по свойому.

Тут, конешно, українці успокоїлися і спорить перестали. Я взяв тогда Свободу й перечитав і аж здивувався, пишуть зовсім так як у нас на Волині говорять. А я думаю так, вибачайте, що календара змінять не треба, бо од того не поміняються люди, а хто робить не хоче, той завше найдеть собі празник. І ще раз звініть.

Омелян Запривода,
Волинської Губ. з м. Любара.

ЧОМУ НАМ НЕ ВЕДЕТЬСЯ В БИЗНЕСАХ.

Вже не один з читачів писав про українських бизнесменів і не один нарікав, що бизнес не йде. Отже і я собі малий бизнесмен і маю рівнож малий досвід, бо й мені не йшло. А не йшло тому, що я не розумів діла, не мав відповідної торговельної освіти.

Походжу з Бойківщини, а там, як певно всім відомо, царювала з ласки найяснішого пана і нашої покровительки Польщі — крайна темнота. На цілий повіт було всего кілька приватних шкіл. І я мав щасте ходити до такої школи і то аж — цілий рік.

З тою наукою приїхав я до Америки і пішов робити до фабрики. Та здоровля в мене не було і я був нездатний до фабричної роботи. В той спосіб взявся я до бизнесу. Але ніяк мені не везло. Все почував себе нещасливим, пригнобленим і зажуреним. Нарікав на других та своє нещасте. Але з часом почав на добре призадумуватися над собою і прийшов до переконання, що таки ніхто другий не винен в моїй біді, а тільки моя бизнесова неграмотність. От і я прийшов до переконання, що треба мені взятися передом до науки. Своєї школи не було, не було навіть відповідних своїх книжок. Послухав я одного агента і записався на англійський кореспонденційний курс і заплатив за нього $50. Та ті гроші видав я надармо, бо скористати багато не міг, бо це було для мене за тяжке. В чужій мові я багато не розумів.

Та на щасте перед пару роками прочитав я оголошенне в „Свободі" про Українську Торговельну школу в Шикаго. Писали, що будуть вчити на рідній мові торговлі листовно за оплатою коштів пересилки. Всего ледви кілька долярів на рік.

По правді сказати, я не дуже тому довіряв. Але, думаю собі, попробувати вартує. Але як спробував, то не можу знайти слів подяки для цеї школи. Що правда, я ще до нині не скінчив цілого курсу. Але скористав уже тепер дуже багато. І бизнес мій сегодня виглядає цілком інакше як перше і вже не червонiюсь, коли приходжу до банку, бо мое конто ніколи не перебране.

Варта стратити тих пару хвиль і навчитися торговельної науки, бо тоді чоловік інакшими очима глядить на бизнес. Тоді доперва чоловік пізнає свої власні хиби і дізнається, чому не йде йому бизнес. До бизнесу треба знання, дбайливости і амбіції. На те все відчинила мені очі Українська Торговельна Школа в Шикаго.

Михайло Рапач,
бизнесмен, Ст. Джансвил, Н. Й.

НЕ ОСТАВАЙМО ПОЗАДУ ДРУГИХ.

Моя думка, що ми повинні йти з другими народами і завести новий календар. Ми зі всім остаємо позаду других, тому тяжко нам чого добитися. Не дивімся на те, що наші прадіди держалися старого календаря, а дивімся на те, що для нас лучше. Чи тратити роботу на своє Різдво, або святкувати і тратити по тім кілька місяців роботи, чи виставляти себе на сміх перед другими, чи змінити календар. Бо ми не змінимо, то змінить молодіж. Через зміну календаря ми ще не станемо Поляками. Я йду за думкою шамокінської громади.

Іван Гнатів,
Клівленд, О.

НЕ ВИРИВАЙМОСЯ.

В 41. числі „Свободи" появилась допись п. С. Лева, аби ми Українці приняли календар нового стилю. Гром. С. Лев пише, що ми через те, що тримаємося календаря ст. ст., терпимо матеріяльно і морально, бо не обходимо свят разом з Американцями. Я вже жию в Америці через 15 літ і ще не було ані одного Різдва, щоби я не святкував його дома. А бувало й таке, що сам бос прийшов до мене з усмішкою і питався, чи я буду робити завтра, бо завтра є мій крисмус. Я сказав, що ні і він притакнув, що добре. Це неправда, що ми терпимо морально через те, що ми не святкуємо наших свят разом з Американцями. В тім біда, що декотрі Українці приїхавши до Америки, стидаються своєї нації. Калічать десятьма мовами, щоби тільки ніхто не пізнав, що вони Українці. Таких людей і зміна календаря не направить. Дальше С. Л. пише, що наші діти соромляться свого походження через те, що ми тримаємось ст. ст. календаря і задля того не хочуть говорити навіть до своїх родичів українською мовою. Я знаю дітей других народностей, котрі обходять свята латинські, але вони у своїй хаті до своїх родичів говорять дуже часто тільки англійською мовою. С. Лев пише, що Жиди святкують шабас і свята разом з Американцями. Жиди є бизнесмени, то вони не можуть суботи святкувати, бо в суботу мають найбільший заробок. Але вони й неділі не святкують. А щодо свят, то вони обходять як великодні так і судний день тоді, коли вони припадають після календаря. А що декотрі жиди не заховують своїх народних свят, то це ще не значить, що вони це роблять тому, що ті свята не є разом з американськими. Вони взагалі жадних свят не святкують ні після старого ні нового календаря. А таких людей є богато не тільки між Жидами, але й другими народами. Наші вороги Ляхи стараються всіми силами зрівнати наші свята зі своїми, аби затерти ріжниці між нами а Поляками. А наші люде, а навіть достойники церкви того не розуміють чи не хотять розуміти. А що важнійше: календар чи робота за визволенне зпід Польщі? А по друге, таж тут ходить властиво о один день — о одно Різдво, що не обходимо разом з Американцями. Це ще не великий клопіт. Через него нема чого нам клопотати собі голови зміною календаря, бо та зміна є не на часі. Бо як би ми приняли календар нового стилю, то ляхва в Галичині напераб на наших братів, щоби і вони приняли новий календар, а може це їм не на руку, тому не вириваймося, щоби часом не зашкодити таким поступком Рідному Краєви.

Яким Ощипок,
Клівленд, О.

ДВІ СЕСТРИ.

Жила колись давно одна мати і мала дві доньки. Старша називалася Марія, а молодша Анна. Старша донька була з лиця погана, до роботи лінива і до людей не прихильна, а помимо того мати її любила; молодша сестра була і гарна і роботяща і добра, та мати її ненавиділа.

Пішла одного разу Анна по воду, і бачить а коло керниці сидить старенька бабуся. Начерла вона в коновки води і вже хотіла відходити, як бабуся спинила її і каже:

— Чи не далаб ти мені, дівонько, води напитися?

— Чому-ж би ні, — відповіла Анна. — Пийте, бабусю, на здоровля.

Напилася бабуся води і каже до Анни:

— Щаслива ти дівонько, бо маєш добре серце. Я не бабуся, а ангел Божий. Отож за гу твою доброту я обдарую тебе трома благодатями. Перша: будеш найкращою в світі; друга, коли чесати-меш волосся, то рожі з него будуть падати, а трете, коли будеш плакати, то замісць сліз будуть падати самоцвітні каміні і діяманти.

Пішла Анна до дому з водою, а мати, як тільки її побачила, так зараз кинулась до неї з лайкою:

— А ти, сяка така, чому так довго з водою забарилась?

Анна зачала виправдуватися, тай почала плакати, а з її очей перли, самоцвітні каміні та діяманти почали сипатись. Побачила се мати, та чимскорше пішла до своєї старшої доньки і шепнула їй:

— Бери збанок і біжи по воду. Твоя сестра відколи пішла по воду, то ще кращою стала а з її очей дорогі каміні сипляться.

Взяла Марія збанок і пішла до керниці. Коло керниці таксамо, як і її сестра, застала стару бабусю, яка попросила у неї води. Марія визвірилась на неї і відповіла:

— Ти собі думаєш, що я взяла сей збанок для тебе, щоби ти з него пила воду? Ти можеш пити хіба з черепочка.

— А так! Отже знай, що я не є жадна баба, а ангел Божий. За сей твій вчинок ти станеш найпоганішою на світі. На твоїй голові терня буде рости, а з твоїх очей замісць сліз буде випливати чорна мазюка.

Пішла Марія до дому, а мати як побачила її здалека, то аж настрашилася її вигляду. Почала вона з нею сваритися, а коли Марія почала плакати, то з її очей витікала чорна мазюка.

Розлютилася мати і прогнала обох дочок з свойого дому. Пішли вони в світ і добилися до великого ліса. Ходили по тім лісі і так поволи згубилися одна від другої. Сіла Анна, змучена і голодна під дерево і гіренько заплакала тай так і заснула. Коли розбудилася, побачила перед собою гарного молодця з конем. Він її почав розпитувати, що вона робить, а коли вона йому розповіла, він взяв її за руку і сказав:

— Ходи зі мною і станеш моєю жінкою.

Так Анна стала королевою, бо той молодець, то був королевич. А старша її сестра десь таки в тім лісі і пропала.

Подала **Юлія Ганущак.**

ФОТОГРАФІЇ МІСЯЦЯ.

Астроном Лє Морван предложив Академії Наук у Парижі атляс фотографій місяця. Завдяки тим фотографіям нема на місяці (принаймеше на тій половині, що є видима) таких дрібниць, що їх не можна би дослідити. Так ця половина місяця, можна сказати, є ліпше знана як більша часть глибини землі: Азії, Африки й Австралії. Колиб на місяці яке місто, малі простори вод, канали, навіть менші від каналу Ля Манш, запримічено би їх легко. Цього всього там нема. Місяць це мертва планета, якого не окружує ніяка вловима атмосфера, як це вже доказано ріжними методами.

Як фотографується місяць?

Фотографується його як кожен інший предмет обєктивом темні (камера обскура) і плити. Темня у париській обсерваторії, це телєскоп довгий 18 метрів. Обєктив має 60 цм. у промірі.

На вразливих желятино-бромових плитах дістається так образ місяця, а фотографується одну пяту секунди і трьома секундами, залежно від того, чи місяць наближений менше або більше до повні. Але і в такім короткім часі місяць зміняє положення на небозводі. Апарат уладжений так, що кліша зміняє положення докладно з положенням місяця. Не було це легко, бо рухи місяця споміж рухів зір належать до найбільше змінних і неправильних. Трудноці ці усунено так, що клішу поміщена на рухомім візку, який завдяки зубатим колесам порушається у довільній скорости (число скоростей є 6216!) На фотографії місяць у промірі має 16 цм., але фотографію можна побільшувати, бо вона дуже виразна. Одно з таких побільшень унагляднює виразно кратер Коперника, що є широкий на 90 км. а береги високі на півчверта км.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗ

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Товариство Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів що місячний мітінг відбудеться в суботу, дня 3-го марта, в год. 7-ій вечером в гали Укр. Народ. Дому, 72 Морріс ул. Кождий член повинен прибути на час, заплатити свої вкладки, як також за тікети балеві і постаратись припровадити нових членів. Котрий член не вирівнає своїх вкладок на тім мітінгу, буде суспендований. — Антін Онисик, секр.

БРУКЛИН, Н. И. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, дня 3. марта, в год. 8-ій вечером в Укр. Нар. Домі. Обовязком всіх урядників відділових і членів явитися на ті збори під грозою кари після статута і вирівнати всі залеглости. Будуть також важні справи до вирішення. — А. Кулявий, предс.; В. Яськевич, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. И. Укр. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє своїх членів і членкинь, що квартальні збори відбудуться в неділю, дня 4. марта в гали церковній зараз по богослуженю перед полуднем. Члени, котрі не заплатять залеглих вкладок будуть суспендовані з братства і У. Н. Союза. На сих зборах буде доповнення уряду і інші важні справи до полагодження. Всі урядники і члени обовязані явитись під грозою кари після статута. — С. Нігрич, пр., [illegible], секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОВЕДІНКА КОЛО СТОЛА.

Написав др. Френк Крейн.

Отсе є десять заповідей столових. Вони не є для пиру, де є гості, та не є вони для формальних обідів: се є правила для родин.

1. Будьте веселими. Проженіть свою злість, звільніть себе від забурення та злости. Весела вдача є найкращим помічником в травленню. Звертайте увагу на руханку. Не беріть напитків для апетиту.

2. Не читайте. Підчас їди посвячуйте час для родини. Обід повинен бути тайною любови. Не заглядайте в часопис підчас їди. Той, хто може зачитатися підчас обіду, доказує, що він самолюб.

3. Говоріть. Кождий повинен вміти провадити розмову. Найкраще вчитися розмовляти при столі. Вибирайте теми легкі і приємні. Не говоріть про серіозні, переповнені журою, або ображуючі предмети. Не аргументуйте. Не критикуйте. Щадіть веселі оповідання для обіду. Тоді вони приносять більше добра ніж коли инше. Не практикуйте забуреної мовчанки.

4. Не спішіться. Їджте поволи. Замісць переїдатися, забавляйте ум і серце.

5. Вчіть дітей поведінки. Вчіть їх добрих звичаїв. Давайте добрі приміри. Їджте так, як би ви були в гостях. Як дитина є шорстка, перебірчива або ображуюча в якийнебудь спосіб, вишліть ту дитину до кухні. Навчіть її, що тільки тоді вона може їсти з другими членами родини, коли буде примірно поводитись.

6. Ніколи не ганьбіть ні дитини, ні слуги при столі. Зачекайте, аж обід скінчиться. Ніколи не говоріть прикрих слів. Остерігайтеся сарказму.

7. Не забувайте за нікого при столі. Здоровіть кождого чемно. Заставляйте кождого до розмови. Родичі, не монополізуйте розмови. Старайтеся виплекати в кождого самоповагу.

8. Смійтеся, кілько можливо. Один добрий сміх заступає богато медицини. Співайте, як можете. Як є діти при столі, заставляйте їх співати підчас перерв обіду.

9. Не переїдайтеся. Старайтеся ставати від стола напів голодними. Пийте мало.

10. Моліться. Молитва при столі є найбільшою ознакою культури. Ще краще булоб, колиб столову молитву (благословенство) співали.

Стіл дає найкращу нагоду для родини. При маленькім зусиллю і відповідним обрядом можете осолодити свій день при сніданку, обіді і вечері, уліпшити атмосферу дому вашого і відсвіжити себе духово й фізично.

Один професор приїхав до одної країни (до котрої — не кажім — номіна сунт одіоза) і мав відчит у столиці. Підчас відчиту в будинку міністерства освіти вкрадено професорові годинник, який він був поклав перед себе на трибуні. Професор пожалівся перед міністром освіти:

Міністер освіти: То певно міністер війни. Зараз принесу вам ваш годинник назад.

По хвилі міністер освіти вертає з годинником.

Професор: І щож він сказав, як ви йому відобрали?

Міністер освіти: Він навіть не запримітив, так мені гладко пішло.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанне веде до просвіти. А просвіта — се сила. — Пишіть по найновійший цінник книжок.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

З хрестин на Рідну Школу.

На хрестинах у гром. Четвинського при обіді забрав голос гром. Михайло Польовий і змалювавши тяжкий стан наших братів та української Школи в Галичині, звернувся з закликом, складти жертви на Рідну Школу.

Збіркою занялися громадяне Стефан Багрій та Павло Хомин.

Імена жертводавців: по $1: М. Польовий, Н. Четвінський, П. Хомин, С. Багрій, С. Новодворський, І. Андроник, К. Бойчук, А. Рибак, М. Герняк, И. Филипів, Т. Пизяк; по 50 ц.: Я. Германович, М. Кузьма; О. Шевчук 25 ц. — Разом $12.25. — Гроші переслано до Обєднання.

Павло Хомин.

ШИКАГО, ІЛЛ.

З коляди на потерпівших від повені.

Охочими колядниками зібрано на потерпівших від повені $30.00, які переслано до Обєднання. Колядували: С. Іванчук, О. Гузар, С. Вінніцький, І. Сернецький, М. Даниба, Д. Шпак та П. Рибак.

ІЗЕЛІН, ПА.

На рідний край.

Від. 400. У. Н. Союза переслано через Обєднанне: на Рідну Школу $10; для повоздян $5; політичних вязнів $5; Сиротинець у Львові $5. — Разом $25.

СЕН ДЖОЗЕФ, МО.

На читальню „Просвіти".

Засилаю $10.00 на читальню „Просвіти" у селі Вільшаниця, повіт Товмач, Галичина.

Жертви зложили: $2.75 Ф. Солоничний; по $1.00: Н. Калагурко, П. Занько, В. Юркевич, В. Малян, В. Ленодко, В. Визіцький; Д. Колєбор і Г. Плекан по 50 ц.; П. Рак 25 ц.

Гроші переслано до Обєднання.

КЛІВЛЕНД, О.

На Рідну Школу.

Пересилаємо $100 на Рідну Школу. Жертви складали: Збірка в церкві $77.50; Розалія Торочок $2; по $5: о. Лев Левицький, П. Головчак; по $1: А. Білинський, Н. Сенчишин, В. Гуменюк, І. Гаврик; по 50 ц.: П. Волянський, А. Снішак; українська католицька церква св. Петра і Павла $5.50.

Гроші переслано до Обєднання.

АЛЕНТАВН, ПА.

З хрестин на потерпівших від повені.

На хрестинах Тараса Григорія Проця, сина громадян Дмитра й Надії Проців, а онука Григорія Пипюка, на заклик о. Пелеховича складти на наших братів, потерпівших від повені, зібрано $16.00, які переслано до Обєднання.

Жертвували по $2: о. И. Пелехович, Г. Пипюк, Н. Проць, М. Крайник, В. Кицак; по $1: В. Єришка, Д. Проць, Надія Проць, Д. Перчак, Марія Яремчук та Н. Фартух.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Нижче поіменовані члени Тов. св. Петра і Павла, від. 27. У. Н. С. зложили на потерпівших від повені по $1: Р. Безкровний, П. Граняк, І. Небесний, К. Романишин, М. Станімер, В. Гладкий, І. Прищляк, С. Лавровський, Н. Перепека; по 50 ц.: В. Заяць; по 25 ц.: І. Станімер, О. Лесько. — Разом $10.00.

Гроші переслано через Обєднання.

В. Заяць, секр.
Н. Перепека, [illegible]

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ